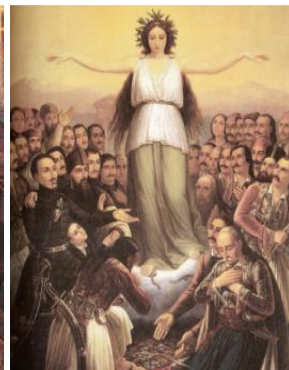


# ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ιωάννης Κολιόπουλος  
Αθανάσιος Καλλιανιώτης  
Ιάκωβος Μιχαηλίδης  
Χαράλαμπος Μηνάογλου

**ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ**

**Ιστορία του νεότερου και  
σύγχρονου κόσμου**



**ΣΤ' Δημοτικού**



**Ιστορία ΣΤ' Δημοτικού  
Ιστορία του νεότερου και  
σύγχρονου κόσμου**

**Τετράδιο Εργασιών**

## **ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ**

**Ιωάννης Κολιόπουλος,**  
Ομότιμος καθηγητής  
**Ιάκωβος Μιχαηλίδης,**  
Επίκουρος Καθηγητής, ΑΠΘ  
**Αθανάσιος Καλλιανιώτης,**  
Σχολικός Σύμβουλος, Δρ Νεότερης  
Ιστορίας  
**Χαράλαμπος Μηνάογλου,**  
Εκπαιδευτικός, Δ.Ε., Δρ Νεότερης  
Ιστορίας

## **ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ**

**Ελένη Αγγελομάτη-Τσουγκάρη,**  
Καθηγήτρια, Ιόνιο Πανεπιστήμιο  
**Ιωάννης Κάππος,**  
Σχολικός Σύμβουλος  
**Αντώνης Σμυρναίος,**  
Σχολικός Σύμβουλος

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ  
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ  
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ**

**Γεώργιος Σκαλιάπας,  
Σύμβουλος Παιδαγ/κού Ινστιτούτου  
Ιωάννης Παπαγρηγορίου\***

**ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ**

**University Studio Press,  
Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων &  
Περιοδικών**

---

**\* συμμετείχε στο πρώτο μέρος του  
διδακτικού πακέτου**

# **ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

**Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτο  
Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

**Προσαρμογή: Μπεναρδή  
Μαρία- Ελένη, Εκπαιδευτικός**

**Επιμέλεια: Στρούβαλη Στυλιανή,  
Εκπαιδευτικός**

**Επιστημονικός υπεύθυνος:  
Βασίλης Κουρμπέτης,  
Σύμβουλος Α΄ του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ**

**Υπεύθυνη του έργου:  
Μαρία Γελαστοπούλου,  
Μ.Εδ. Ειδικής Αγωγής**

**Τεχνική υποστήριξη:  
Κωνσταντίνος Γκυρτής,  
Δρ. Πληροφορικής**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ  
ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ  
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**Ιωάννης Κολιόπουλος  
Αθανάσιος Καλλιανιώτης  
Ιάκωβος Μιχαηλίδης  
Χαράλαμπος Μηνάογλου**

**Ιστορία ΣΤ' Δημοτικού**

**Ιστορία του νεότερου και  
σύγχρονου κόσμου**

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ  
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ  
«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**





# ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οι εξελίξεις στην Ευρώπη κατά τους  
Νεότερους Χρόνους  
(μέσα 15ου αιώνα - αρχές 19ου αιώνα)

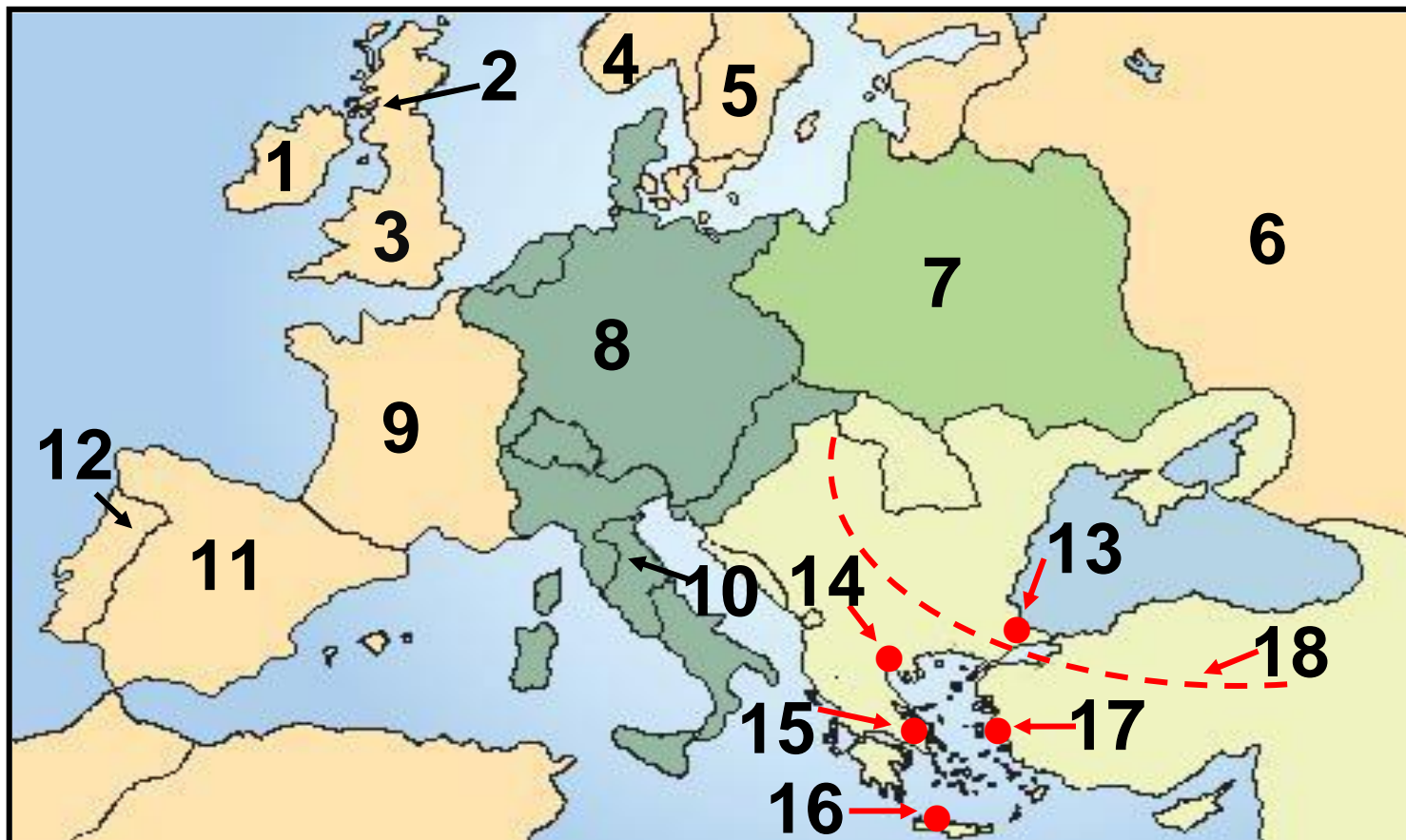
- 1.** Χωριστείτε σε ομάδες και σημειώστε όσα ονόματα, γεγονότα και έννοιες θυμάστε από τη Βυζαντινή Ιστορία που διδαχθήκατε πέρυσι δίνοντας έμφαση στους τομείς της νομοθεσίας, της τέχνης, των κατακτήσεων, των εσωτερικών συγκρούσεων, της πνευματικής παραγωγής και των εξωτερικών εχθρών.



Lined writing area consisting of 18 horizontal black lines on a light green background.

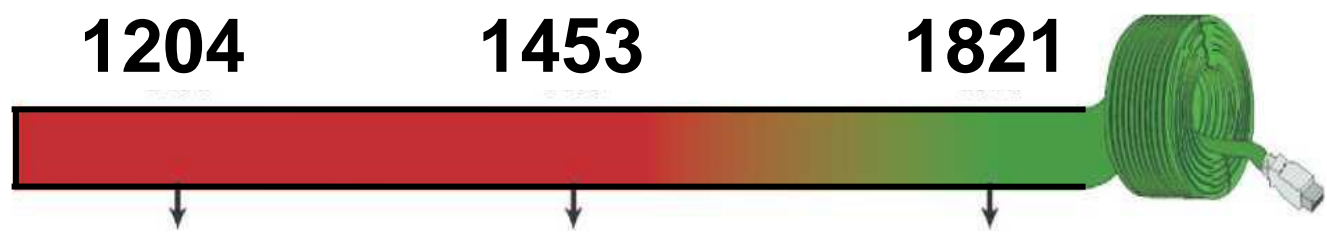


- 2.** Συμπληρώστε στον πίνακα που ακολουθεί τις εξής πόλεις: Κωνσταντινούπολη, Θεσσαλονίκη, Σμύρνη, Αθήνα και Ηράκλειο (Χάνδακας). Κατόπιν σημειώστε και τις εξής χώρες: Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Οθωμανική Αυτοκρατορία.



<b>ΚΡΑΤΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ</b>		
<b>1. ΙΡΛΑΝΔΙΑ</b>	<b>2. ΣΚΩΤΙΑ</b>	<b>3.</b>
<b>4. ΝΟΡΒΗΓΙΑ</b>	<b>5. ΣΟΥΗΔΙΑ</b>	<b>6.</b>
<b>7. ΠΟΛΩΝΙΑ</b>	<b>8. ΑΓΙΑ ΡΩΜΑΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ</b>	
<b>9.</b>	<b>10. ΠΑΠΙΚΑ ΚΡΑΤΗ</b>	<b>11. ΙΣΠΑΝΙΑ</b>
<b>12. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ</b>	<b>13.</b>	<b>14.</b>
<b>15.</b>	<b>16.</b>	<b>17.</b>
<b>18.</b>		

### 3. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα της ελληνικής ιστορίας που λείπουν:



_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

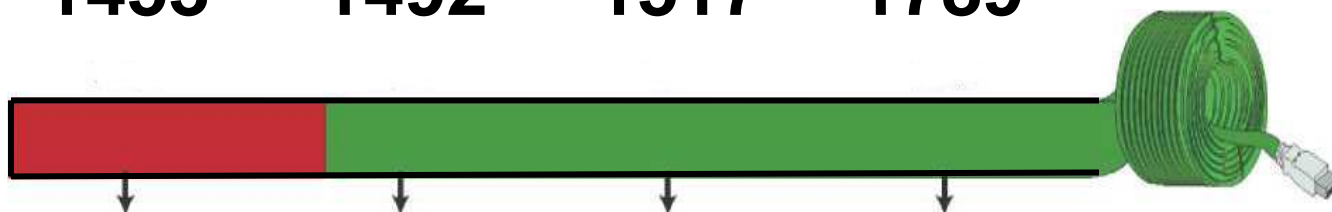
#### 4. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα της ευρωπαϊκής ιστορίας που λείπουν:

1453

1492

1517

1789



_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

**5. Χωριστείτε σε ομάδες και προσπαθήστε να κατατάξετε τους εξής λογίους, επιστήμονες και καλλιτέχνες με βάση την εποχή που έζησαν: Μποτιτσέλι, Ρουσσώ, Λοκ, Λεονάρντο Ντα Βίντσι, Δομήνικος Θεοτοκόπουλος ή Ελ Γκρέκο (Ο Έλληνας), Μιχαήλ Άγγελος, Νεύτων, Μπαχ, Ραφαήλ, Φίλιππος Μπρουνελέσκι, Έρασμος, Μότσαρτ, Ουίλιαμ Σαίξπηρ, Μιχαήλ Θερβάντες, Κοπέρνικος, Βολταίρος, Μοντεσκιέ, Γαλιλαίος.**



**ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ**

**ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ**


6. Συζητήσετε όσα μάθατε για την Αναγέννηση και τον Διαφωτισμό, προσπαθήστε να περιγράψετε τα δυο αυτά φαινόμενα ως προς την περιοχή από την οποία ξεκίνησαν, την εποχή και το περιεχόμενό τους.

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



- 7. Αφού χωριστείτε σε ομάδες, παρατηρήστε το έργο του Ραφαήλ, Η Σχολή των Αθηνών και αναζητήστε πληροφορίες για τον δημιουργό και το ίδιο το έργο, σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα <http://www.greek.language.gr>.**



**▲ Ραφαήλ,  
Η Σχολή των Αθηνών**

## Ο Ραφαήλ

- 8.** Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο: Γαλλική Επανάσταση, Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, Αμερικανική Επανάσταση, Ανακάλυψη Αμερικής.

1.

2.

3.

4.

**9.** Συμπληρώστε με τη βοήθεια του δασκάλου σας τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:

Στα τέλη του 18ου αιώνα ξέσπασαν δυο μεγάλες Επαναστάσεις: η

\_\_\_\_\_ , το 1776

και η \_\_\_\_\_

το 1789. Οι επαναστάσεις αυτές

εμπνεύσθηκαν από τις ιδέες του

\_\_\_\_\_ . Κατά την Αμερι-

κανική Επανάσταση, οι άποικοι του

Νέου κόσμου εξεγέρθηκαν εναντίον

των Βρετανών διεκδικώντας την

\_\_\_\_\_ τους και σχημάτισαν

ΤΙΣ \_\_\_\_\_ ΤΗΣ  
\_\_\_\_\_ (ΗΠΑ). Οι φιλελεύθερες  
ιδέες και τα αιτήματα των Επαναστα-  
τών εκφράσθηκαν στη \_\_\_\_\_  
της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας. Η  
Γαλλική Επανάσταση ξέσπασε το  
\_\_\_\_\_, σε μια εποχή που η  
μεγάλη \_\_\_\_\_ κρίση και η  
\_\_\_\_\_ ανισότητα ταλαι-  
πωρούσαν τη γαλλική κοινωνία.  
Ιδιαίτερα οι \_\_\_\_\_  
ζούσαν σε κατάσταση απόλυτης  
\_\_\_\_\_ και δεν είχαν  
καθόλου \_\_\_\_\_ δικαιώματα.

**10.** Ορισμένα από τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη που ψηφίστηκαν κατά την περίοδο της Γαλλικής Επανάστασης, κατοχυρώνονται και στο σημερινό Σύνταγμα της Ελλάδας. Αφού μελετήσετε το Βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (τόμ. Β', σσ. 16-21 / 54-55), προσπαθήστε να τα εντοπίσετε.

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



**11.** Ένα από τα σπουδαιότερα εργαλεία για την ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας υπήρξε η μαγνητική πυξίδα. Αφού μελετήσετε τα βιβλία της Φυσικής (τόμ. Γ', σσ. 23-29 / 96-97) και της Γεωγραφίας (τόμ. Α', σσ. 22-25 / 15), προσπαθήστε να περιγράψετε τη λειτουργία της μαγνητικής πυξίδας.

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**12.** Παρατηρήστε στη σελίδα 14-15, τόμ. Α' / 10 του Βιβλίου σας την έκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και με τη βοήθεια ενός σύγχρονου πολιτικού χάρτη σημειώστε ποια σημερινά κράτη περιελάμβανε αυτή.

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**13. Σχολιάστε τη φράση από την Πηγή 2 (τόμ. Α', σελ. 58 / 22 ) του Βιβλίου σας: «Πηγή κάθε εξουσίας είναι αποκλειστικά το έθνος. Κανένα σώμα, κανένα άτομο δεν μπορεί να ασκήσει εξουσία που δεν απορρέει από το έθνος».**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

## ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οι Έλληνες κάτω από την οθωμανική και λατινική κυριαρχία (1453-1821)

1. Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τους ορισμούς της στήλης Β'.

### Στήλη Α'

1. Σουλτάνος
2. Λόγιος
3. Κεφαλικός φόρος
4. Εξισλαμισμός

### Στήλη Β'

- α. Αυτός που ασχολείται με τα γράμματα και τις τέχνες
- β. Μεταστροφή κάποιου στο Ισλάμ
- γ. Βασιλιάς των Οθωμανών
- δ. Είδος φορολογίας

**2. Τοποθετήστε τους όρους στη στήλη που ταιριάζουν: Πατριάρχης, καθολικοί, μουσουλμάνοι, Σουλτάνος, ορθόδοξοι, τουρκικά, ιταλικά, ελληνικά, λιοντάρι Αγίου Μάρκου, Αγία Σοφία, Μέκκα.**

<b>Οθωμανοί</b>	<b>Έλληνες</b>	<b>Βενετοί</b>

**3. Συμπληρώστε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:**

Μέσα σε δυο αιώνες (15ος – 17ος αιώνας) οι \_\_\_\_\_  
κατέκτησαν ολόκληρη σχεδόν την \_\_\_\_\_ Χερσόνησο. Οι δυο πρώτοι αιώνες της \_\_\_\_\_ ήταν οι δυσκολότεροι για τους Χριστιανούς. Αρκετοί κάτοικοι \_\_\_\_\_ σε \_\_\_\_\_ τόπους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ενώ αρκετοί \_\_\_\_\_ έφυγαν στη Δυτική Ευρώπη.

Τελικά όμως οι \_\_\_\_\_  
Έλληνες κατάφεραν να διαφυλά-  
ξουν, με τη Βοήθεια και της Εκκλησί-  
ας, τρία βασικά στοιχεία της  
\_\_\_\_\_ τους ταυτότητας:  
τη \_\_\_\_\_, τη \_\_\_\_\_  
και την \_\_\_\_\_.

---

**4. Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τους ορισμούς της στήλης Β'.**



## Στήλη Α'

1. Κλέφτες
2. Φαναριώτες
3. Αρματολοί
4. Πατριάρχης
5. Δημογέροντες

## Στήλη Β'

- α. Επικεφαλής της Ορθόδοξης Εκκλησίας
- β. Κοινοτικοί άρχοντες
- γ. Έλληνες άρχοντες της Κωνσταντινούπολης
- δ. Ανυπότακτοι στους Τούρκους
- ε. Ένοπλα βοηθητικά σώματα των Τούρκων



**6. Συζητήστε στην τάξη για τους τρόπους καλλιέργειας και τη χρησιμότητα των βασικών αγροτικών καλλιεργειών επί Τουρκοκρατίας (σιτάρι, βαμβάκι, λάδι, κρασί). Αφού συγκεντρώσετε πληροφορίες από εγκυκλοπαίδειες και το διαδίκτυο (ιστοσελίδα <http://www.fhw.gr>), εντοπίστε τους λόγους για τους οποίους καθεμία ήταν -και εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να είναι- απαραίτητη.**

**7. Τοποθετήστε τις πόλεις στη στήλη που ταιριάζουν: Θεσσαλονίκη, Ύδρα, Μοσχόπολη, Ιωάννινα, Χίος, Κοζάνη.**

<b>Πόλεις- Λιμάνια</b>	<b>Πόλεις χωρίς λιμάνι</b>

8. Συμπληρώστε στο χάρτη τα εξής τοπωνυμιά: Κοζάνη, Μοσχόπολη, Ιωάννινα, Βόλος, Κεφαλληνία, Μάνη, Σμύρνη.



**9.** Υπογραμμίστε με κόκκινο χρώμα τις παροικίες, όπου κατά την προεπαναστατική περίοδο εγκαταστάθηκαν κυρίως Μακεδόνες πρόσφυγες και με πράσινο εκείνες, όπου εγκαταστάθηκαν Πόντιοι. Κατόπιν μπορείτε να ανατρέξετε στο χάρτη του βιβλίου της Γεωγραφίας (τόμ. Γ', σσ. 119-121 / 99) και να εντοπίσετε με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας σε ποιες χώρες βρίσκονται αυτές οι περιοχές σήμερα.



**10.** Αφού χωριστείτε σε ομάδες, διαβάστε τους παρακάτω στίχους από τον Ερωτόκριτο και αναζητήστε πληροφορίες για το έργο και τον δημιουργό του σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες [http://www.greek\\_language.gr](http://www.greek_language.gr) και <http://anemi.lib.uoc.gr>.

Στους περαζόμενους καιρούς, που  
οι Έλληνες ορίζαν,  
κι οπού δεν είχε η Πίστη τως  
θεμελιωμένη ρίζαν, **20**  
τότες μιά Αγάπη μπιστική στον  
Κόσμο εφανερώθη,  
κ' εγράφη μέσα στην καρδιά, κι  
ουδεποτέ τση ελιώθη.  
Και με Καιρό σε δύο κορμιά  
ο Πόθος είχε μείνει,  
και κάμωμα πολλά ακριβόν έτοιους



καιρούς εγίνη.  
Εἰς τὴν Ἀθήνα, πού ἦτονε τῆ  
Μάθησις ἡ βρώσις, **25**  
καὶ τὸ θρονὶ τῆς Ἀφεντιάς, καὶ ὁ  
ποταμὸς τῆς Γνώσις,  
Ρήγας μέγας ὀρίζε τὴν ἄξια  
Χώρα ἐκεῖνη,  
μ' ἄλλες πολλές καὶ θαυμαστές, καὶ  
ξακουστός εγίνη.  
Ἡράκλῃ τὸν ἐλέγασιν, ξεχωριστόν  
ἀπ' ἄλλους,  
ἀπὸ πολλούς, καὶ φρόνιμους, καὶ ἀπ'  
όλους τοὺς μέγας  
ξετελειωμένος Βασιλιάς, καὶ ἄξιος σὲ  
κάθε τ[ρ]όπον, **31**  
ὁ λόγος τοῦ ἦτονε σκολειό καὶ  
νόμος τῶν ἀνθρώπων.

(Ἐρωτόκριτος, Ἐνότητα Α',  
[erotokritos.users.uth.gr/erotokritos,  
htm](http://erotokritos.users.uth.gr/erotokritos.htm))

# Ο Ερωτόκριτος

**11.** Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τους ορισμούς της στήλης Β'.

**Στήλη Α'**

**Στήλη Β'**

---

- |                          |  |
|--------------------------|--|
| <b>1.</b> Ευγ. Βούλγαρης | <b>α.</b> Τόνιζε τη σημασία της αγωγής     |
| <b>2.</b> Μ. Περδικάρης  | <b>β.</b> Συνέγραψε τη Νεωτερική Γεωγραφία |
| <b>3.</b> Δ. Καταρτζής   | <b>γ.</b> Σατίριζε πρόσωπα της εποχής του  |
| <b>4.</b> Γ. Κωνσταντάς  | <b>δ.</b> Δίδαξε στην Αθωνιάδα Σχολή       |

**12.** Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδει-  
ες και στο διαδίκτυο, στις ιστο-  
σελίδες <http://vod.sch.gr> και  
[http://www.pi\\_schools.gr](http://www.pi_schools.gr),  
πληροφορίες για τον άγιο  
Κοσμά τον Αιτωλό.

## Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός



**13.** Τοποθετήστε τις ιδιότητες στη στήλη που ταιριάζουν: γεννήθηκε στη Σμύρνη, καταγόταν από το Βελεστίνο, έζησε στη Βλαχία, σπούδασε ιατρική, τύπωσε την προσωπογραφία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, εξέδωσε έργα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, φονεύθηκε από τους Τούρκους.

<b>Ρήγας Βελεστινλής</b>	<b>Αδαμάντιος Κοραής</b>

**14.** Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τις χρονολογίες της στήλης Β'.

### Στήλη Α'

### Στήλη Β'

- |   |                     |
|---|---------------------|
| <b>1.</b> Διονύσιος<br>«Σκυλόσοφος»         | <b>α.</b> 1770 μ.Χ. |
| <b>2.</b> Συνθήκη<br>Κιουτσούκ<br>Καϊναρτζή | <b>β.</b> 1774 μ.Χ. |
| <b>3.</b> Δασκαλογιάννης                    | <b>γ.</b> 1571 μ.Χ. |
| <b>4.</b> Ναυμαχία<br>Ναυπάκτου             | <b>δ.</b> 1600 μ.Χ. |

**15.** Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://www.imma.edu.gr> και <http://www.scribd.com>, πληροφορίες για τους Ρωσοτουρκικούς Πολέμους και συζητήστε στην τάξη τη σημασία τους για τους Έλληνες.

**Οι Ρώσοι**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**16.** Συμπληρώστε στο χάρτη με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας τις εξής περιοχές και τοπωνύμια: Σφακιά, Μάνη, Σούλι, Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρος, Χαλκιδική.





## ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ

1.	2.	3.
4.	5.	6.
7.		

**17.** Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο: Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή, Επανάσταση 1821, εκτέλεση Ρήγα, παραχώρηση προνομίων στο Πατριαρχείο.

1.

2.

3.

4.

**18.** Παρατηρήστε την εικόνα 6 στη σελίδα 131 τόμ. Α' / 47 του Βιβλίου σας και σημειώστε τις αγροτικές εργασίες που παρουσιάζονται. Κατόπιν συζητήστε στην τάξη ποιες από αυτές γίνονται σήμερα με τον ίδιο τρόπο και ποιες με διαφορετικό (π.χ. χρήση μηχανημάτων).

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



**19.** Συμπληρώστε με τη βοήθεια του δασκάλου σας τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:

Δάσκαλοι του \_\_\_\_\_ ονομάζονται οι μορφωμένοι Έλληνες που κατά την Τουρκοκρατία \_\_\_\_\_ με την \_\_\_\_\_ διδασκαλίας τους ή με τα κείμενα τους στην \_\_\_\_\_ της ελληνικής παιδείας. Αρκετοί από τους δασκάλους του Γένους ήταν ή έγιναν αργότερα \_\_\_\_\_ .

Κατά τον 18ο και στις αρχές του  
19ου αιώνα οι ιδέες και τα κηρύγ-  
ματα του \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ έκαναν την εμφά-  
νισή τους στη Δυτική Ευρώπη.  
Οι ιδέες αυτές έφτασαν γρήγορα και  
στην \_\_\_\_\_ Χερσόνησο  
δυναμώνοντας την \_\_\_\_\_  
διάθεση των υπόδουλων Ελλήνων.

# ΤΡΙΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

## Η Μεγάλη Επανάσταση (1821-1830)

- 1.** Αφού χωριστείτε σε ομάδες, συζητήστε για την ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας και αναζητήστε πληροφορίες για τους ιδρυτές της σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο στις ιστοσελίδες <http://www.ime.gr/chronos> και <http://www.parliament.gr/1821>.

▶ Ο Εμμανουήλ Ξάνθος

---

---

---

---

---

▶ **Ο Νικόλαος Σκουφάς**

▶ **Ο Αθανάσιος Τσακάλωφ**

**2.** Αφού συμπληρώσετε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο, συζητήστε στην τάξη για τη σημασία της εξέγερσης στη Μολδοβλαχία και τους πρωταγωνιστές της.

Η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε στην \_\_\_\_\_ της Ρωσίας, το 1814, από τον \_\_\_\_\_ , το \_\_\_\_\_ και τον \_\_\_\_\_ .

Το 1820 η αρχηγία της Φιλικής Εταιρείας προσφέρθηκε στον \_\_\_\_\_ , στρατηγό και υπασπιστή του Τσάρου.



**Η Φιλική Εταιρεία κατέστρωσε πολλά επαναστατικά σχέδια για τον τόπο και τον τρόπο έναρξης της επανάστασης. Τελικά αποφασίσθηκε να ξεκινήσει η Επανάσταση από τις**

---

**Το Φεβρουάριο του 1821 ο Υψηλάντης πέρασε τον ποταμό \_\_\_\_\_ και μπήκε στη Μολδαβία. Η αποφασιστική μάχη με τους Τούρκους δόθηκε τον Ιούνιο του 1821 στο χωριό \_\_\_\_\_ και τελείωσε με ήττα των Ελλήνων.**

---

**Ιδιαίτερα ο \_\_\_\_\_ ,  
το στρατιωτικό σώμα που αποτέ-  
λούνταν από εθελοντές Έλληνες  
σπουδαστές των παροικιών, έχασε  
περισσότερα από τα μισά μέλη του.**

**3.** Χρωματίστε στο χάρτη με κόκκινο τη Μολδοβλαχία, με κίτρινο την Πελοπόννησο και με μπλε τη Στερεά Ελλάδα.



---

**4. Τοποθετήστε τους αγωνιστές στη στήλη που ταιριάζουν: Παλαιών Πατρών Γερμανός, Αλέξανδρος Υψηλάντης, Αθανάσιος Διάκος, Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, Οδυσσέας Ανδρούτσος, Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.**

---

<b>Επανάσταση στη Μολδοβλαχία</b>	<b>Επανάσταση στην Πελοπόννησο</b>	<b>Επανάσταση στη Στερεά</b>

- 5.** Τοποθετήστε τους αγωνιστές στη στήλη που ταιριάζουν: Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Ανδρέας Μιαούλης, Ιωάννης Μακρυγιάννης, Οδυσσέας Ανδρούτσος, Κωνσταντίνος Κανάρης, Δημήτριος Παπανικολής, Ιωάννης Γκούρας.

<b>Στεριανοί</b>	<b>Νησιώτες</b>

**6.** Αντιστοιχίστε τα ονόματα της στήλης Α' με τις μάχες της στήλης Β'.

### **Στήλη Α'**

### **Στήλη Β'**

**1.** Θ. Κολοκοτρώνης

**α.** Υπεράσπιση της Ακρόπολης

**2.** Αθ. Διάκος

**β.** Μάχη στο χάνι της Γραβιάς

**3.** Οδ. Ανδρούτσος

**γ.** Άλωση της Τριπολιτσάς

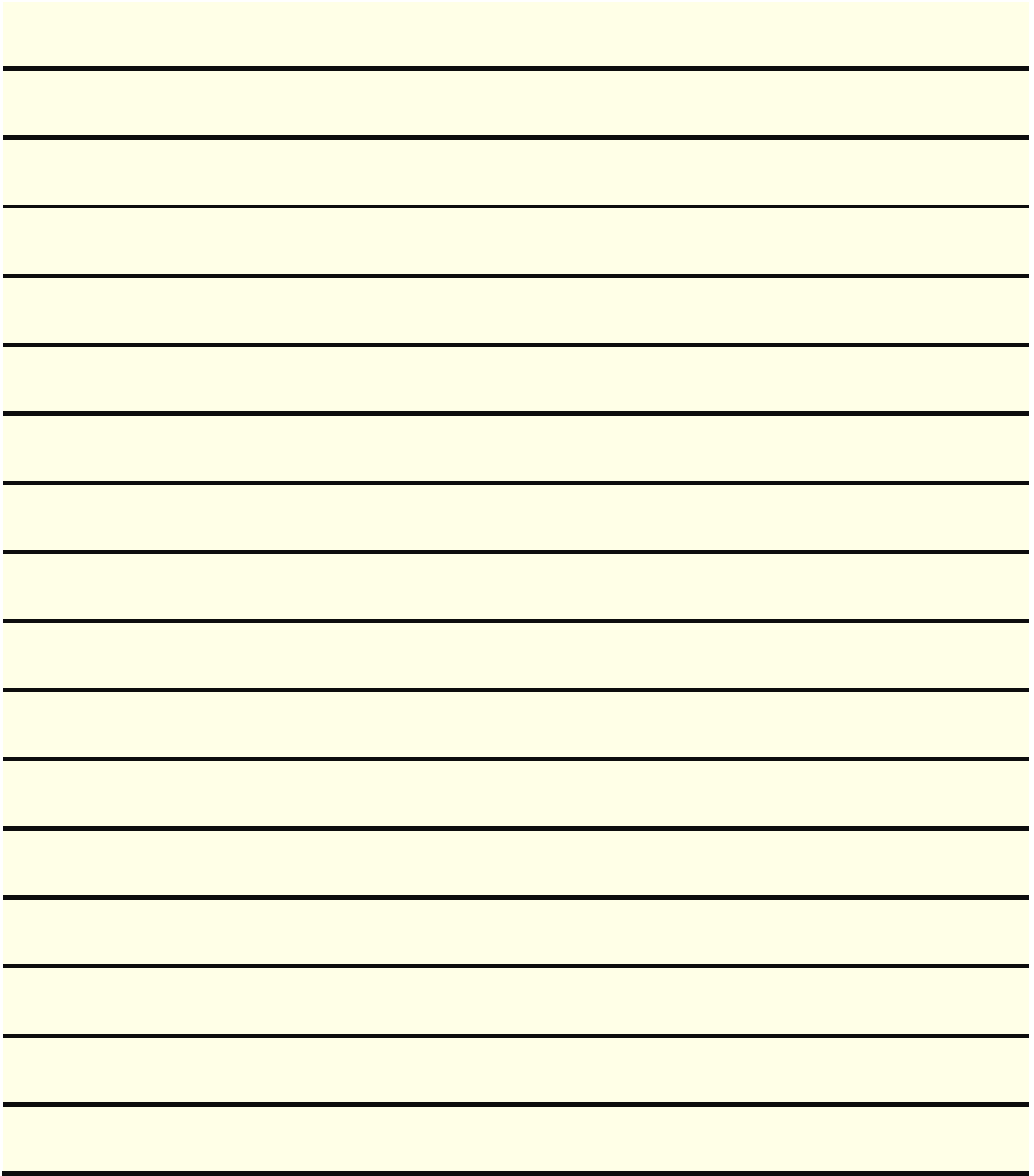
**4.** Ιω. Γκούρας

**δ.** Μάχη Αλαμάνας

**7.** Η Αλαμάννα, όπου πολέμησε ο Αθανάσιος Διάκος, βρίσκεται κοντά στις Θερμοπύλες, όπου βρήκε τον θάνατο κατά την αρχαιότητα ο Λεωνίδας, πολεμώντας τους Πέρσες. Αφού ανατρέξετε στο βιβλίο της Ιστορίας της Δ' Δημοτικού, αναζητήστε πληροφορίες σχετικά με τη μάχη των Θερμοπυλών σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες: <http://users.sch.gr/ipap/>, <http://www.thermopiles.gr>. Ποιες ομοιότητες παρατηρείτε ανάμεσα στις δυο μάχες;



---



**8. Διαβάστε τις πολεμικές επιχειρήσεις, που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της Επανάστασης στη στεριά και τη θάλασσα και συζητήστε για τα σημεία που θεωρείτε πως υπερτερούσαν περισσότερο οι Έλληνες.**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**9.** Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο: μάχη στο χάνι της Γραβιάς, άλωση της Τριπολιτσάς, μάχη της Αλαμάνας, ναυμαχία του Γέροντα, μάχη στα Δερβενάκια, μάχη στο Βαλτέτσι.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

**10.** Αφού συζητήσετε στην τάξη για τη συμβολή των γυναικών στην Επανάσταση του 1821, αναζητήστε πληροφορίες για τη Μαντώ Μαυρογένους ή τη Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο στις ιστοσελίδες <http://www.parliament.gr/1821/>, [http://www.bouboulinamuseum-spetses.gr/fmain\\_menuA\\_1.htm](http://www.bouboulinamuseum-spetses.gr/fmain_menuA_1.htm).

▶ Η Μαντώ Μαυρογένους

---

▶ **Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα**

**11.** Χρωματίστε στο χάρτη με κόκκινο την Αίγυπτο, απ' όπου προ-ερχόταν ο Ιμπραήμ Πασάς και σχηματίστε με βέλη την πορεία που ακολούθησε.



**12. Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και το διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες:**  
**<http://www.makriyannis.com.gr>**  
**και <http://argolikivivliothiki.gr>**  
**πληροφορίες για τον Μακρυγιάννη.**

**▶ Ο Μακρυγιάννης**

**13.** Συζητήστε στην τάξη και προσπαθήστε με τη βοήθεια του δασκάλου σας να εξηγήσετε τον τίτλο του έργου του Δ. Σολωμού «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» σε σχέση με τη δεύτερη πολιορκία των κατοίκων του Μεσολογγίου, στους οποίους αναφέρεται.

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



**14.** Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, πληροφορίες για τον Γεώργιο Καραϊσκάκη. Κατόπιν προσπαθήστε να βρείτε με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας τρόπους με τους οποίους το ελληνικό κράτος έχει τιμήσει τον συγκεκριμένο αγωνιστή.

▶ Ο Καραϊσκάκης

**15.** Αφού διαβάσετε προσεκτικά το παρακάτω απόσπασμα, σχολιάστε με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας τις μπλε φράσεις:

«Είχα δυο αγάλματα» σημειώνει ακόμα «περίφημα, μια γυναίκα κι ένα βασιλόπουλο, ατόφια -φαίνονταν οι φλέβες, τόση εντέλειαν είχαν. Όταν χάλασαν τον Πόρο, τά 'χαν πάρει κάτι στρατιώτες, και στ' Άργος θα τα πουλούσαν κάτι Ευρωπαίων χίλια τάλαρα γύρευαν [...]. Πήρα τους στρατιώτες, τους μίλησα:

“Αυτά, και δέκα χιλιάδες τάλαρα να σας δώσουνε, να μην το καταδεχτείτε να βγουν από την πατρίδα μας. Γι' αυτά πολεμήσαμε”» (Β' 303).

Καταλαβαίνετε. Δε μιλά ο Λόρδος Βύρων, μήτε ο λογιότατος, μήτε ο αρχαιολόγος μιλά ένας νιος τσοπάνηδων της Ρούμελης με το σώμα γεμάτο πληγές. «Γι' αυτά πολεμήσαμε». Δεκαπέντε χρυσοπικλτες ακαδημίες δεν αξίζουν την κουβέντα αυτού του ανθρώπου. Γιατί μόνο σε τέτοια αισθήματα μπορεί να ριζώσει και ν' ανθίσει η μόρφωση του Γένους. Σε αισθήματα πραγματικά και όχι σε αφηρημένες έννοιες περί του κάλλους των αρχαίων ημών προγόνων ή σε καρδιές αποστεγνωμένες που έχουν πάθει ακαταληψία από το φόβο του χύδην όχλου...».

**Γ. Σεφέρης, Ένας Έλληνας - ο Μακρυγιάννης, Ίκαρος 1975, σσ. 19-20.**

**16.** Αντιστοιχίστε τα ονόματα της στήλης Α' με τα κόμματα της στήλης Β'.

**Στήλη Α'**

**Στήλη Β'**

**1.** Θ. Κολοκοτρώνης

**α.** Αγγλικό κόμμα

**2.** Ιω. Κωλέττης

**β.** Ρωσικό κόμμα

**3.** Αλ. Μαυροκορδάτος

**γ.** Γαλλικό κόμμα

**17.** Αντιστοιχίστε τις Εθνοσυνελεύσεις της στήλης Α' με τους τόπους διεξαγωγής τους της στήλης Β'.

**Στήλη Α'**

**Στήλη Β'**

- |                            |                     |
|----------------------------|---------------------|
| <b>1.</b> Α' Εθνοσυνέλευση | <b>α.</b> Τροιζήνα  |
| <b>2.</b> Β' Εθνοσυνέλευση | <b>β.</b> Επίδαυρος |
| <b>3.</b> Γ' Εθνοσυνέλευση | <b>γ.</b> Άστρος    |

**18.** Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://argolikivivliothiki.gr> και <http://karodistriasis.info> πληροφορίες για τον Ιωάννη Καποδίστρια.

▶ **Ο Καποδίστριας**



**19.** Αφού συμπληρώσετε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο, συζητήστε στην τάξη για τις πρωτοβουλίες του πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας και τη σημασία τους στην οργάνωση της χώρας.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας εκλέχθηκε κυβερνήτης της Ελλάδας το \_\_\_\_\_ .  
Αμέσως μετά ο Καποδίστριας έφτασε στο \_\_\_\_\_ , την πρώτη πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους. Ο Καποδίστριας, επειδή πίστευε ότι η πρόοδος της χώρας στηριζόταν στη γεωργία, ίδρυσε



---

στην Τίρυνθα. Εισηγάγε επίσης την  
καλλιέργεια της \_\_\_\_\_ .

Ιδιαίτερη βαρύτητα έδωσε επίσης  
στη βασική \_\_\_\_\_

των Ελλήνων. Ωστόσο η

\_\_\_\_\_ διακυβέρνησή του και

η σύγκρουσή του με πολλά

\_\_\_\_\_ συμφέροντα

οδήγησαν τελικά στη δολοφονία του.

## 20. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα της Επανάστασης.

1. Ε \_\_\_\_\_

2. Π \_\_\_\_\_

3. \_ Α \_\_\_\_\_

4. Ν \_\_\_\_\_

5. \_ Α \_\_\_\_\_

6. Σ \_\_\_\_\_

7. Τ \_\_\_\_\_

8. \_ Α \_\_\_\_\_

9. Σ \_\_\_\_\_

10. Η \_\_\_\_\_

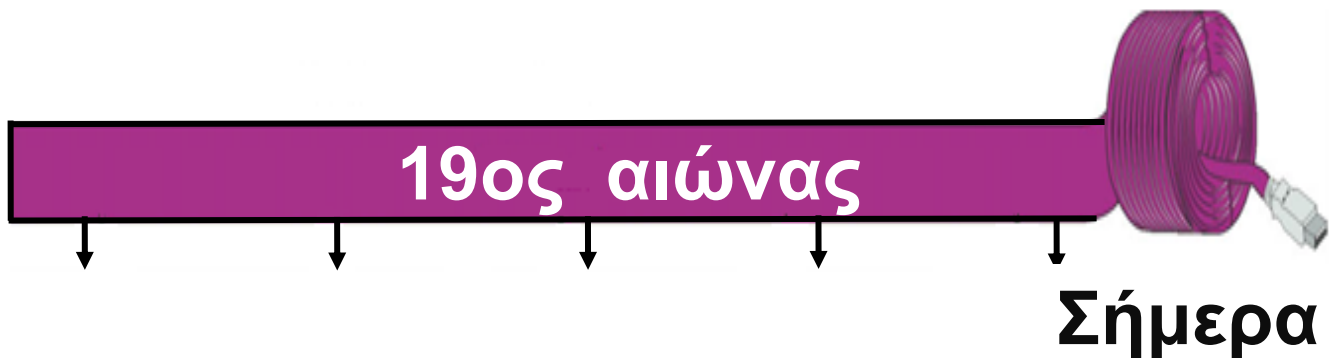
- 1. Συνήλθε στην Επίδαυρο τον Δεκέμβριο του 1821**
- 2. Σκοτώθηκε ηρωικά στο Μανιάκι το 1825 πολεμώντας τον Ιμπραήμ**
- 3. Νίκησε τους Τούρκους στη μάχη της Αράχοβας το 1826**
- 4. Γνωστή η Ναυμαχία του ...**
- 5. Μακεδόνας αγωνιστής της Επανάστασης στη Νάουσα**
- 6. Ο Εθνικός μας ποιητής**
- 7. Η άλωσή της ήταν η πρώτη σημαντική επιτυχία των Ελλήνων**
- 8. Πυρπόλησε τη ναυαρχίδα του τουρκικού στόλου**
- 9. Αυτοί επαναστάτησαν πρώτοι στην Ήπειρο**
- 10. Επίσκοπος Σαλώνων, ήρωας της Επανάστασης**

# ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

## Η Ελλάδα στον 19ο αιώνα

1. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα του 19ου αιώνα που λείπουν:

1832    1837    1843    1844    1862



_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

**2. Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://www.ec-patr.org> και <http://www.imis.gr/patriarxeio/html/istoria.htm> πληροφορίες σχετικά με την ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κων/πόλεως και τη σημασία του για τον ελληνισμό.**

**▶ Το Οικουμενικό Πατριαρχείο**

- 3.** Χωριστείτε σε ομάδες και προσπαθήστε να κατατάξετε τα εξής ιστορικά γεγονότα στη στήλη που ταιριάζουν: Σύνταγμα 1844, Σύνταγμα 1864, ενσωμάτωση Επτανήσων, ενσωμάτωση Θεσσαλίας, επανάσταση 3ης Σεπτεμβρίου 1843, ίδρυση Πανεπιστημίου Αθηνών, πτώχευση 1893.

<b>Όθωνας</b>	<b>Γεώργιος Α'</b>

**4. Συμπληρώστε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:**

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια, στον θρόνο της Ελλάδας ανέβηκε το 1832 ο νεαρός Βαυαρός πρίγκιπας \_\_\_\_\_ .

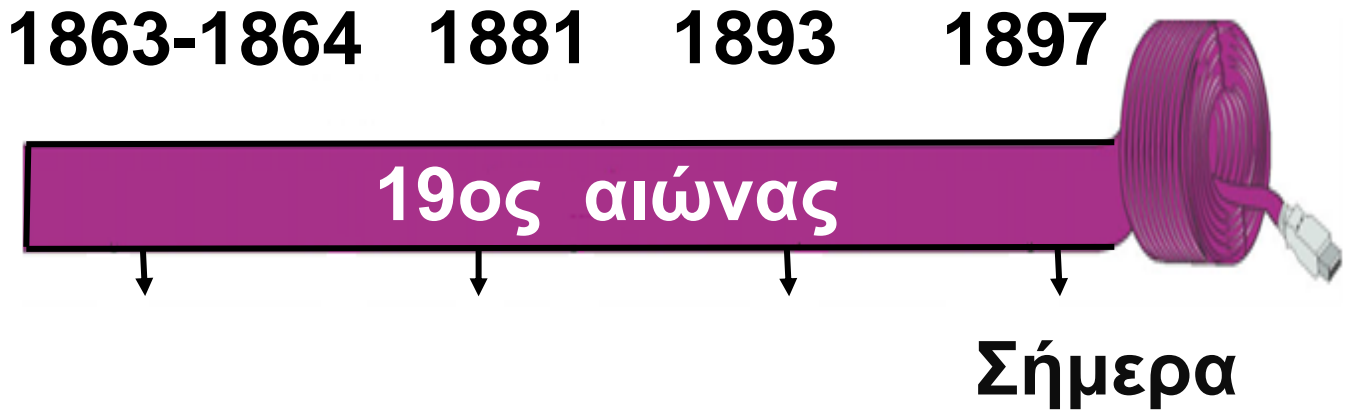
Το 1834 η πρωτεύουσα της Ελλάδας μεταφέρθηκε από το \_\_\_\_\_

στην \_\_\_\_\_ . Στις 3

Σεπτεμβρίου του 1843 οργανώθηκε

\_\_\_\_\_ με σκοπό να εξαναγκάσει τον βασιλιά να παραχωρήσει \_\_\_\_\_ .

**5. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα του 19ου αιώνα που λείπουν:**



_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____



**6. Συμπληρώστε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:**

Το 1866 επαναστάτησε η \_\_\_\_\_  
ζητώντας να ενωθεί με την Ελλάδα. Η  
Κρητική Επανάσταση κορυφώθηκε  
με το \_\_\_\_\_ στο \_\_\_\_\_.

Το 1878 ξέσπασε επανάσταση στη  
\_\_\_\_\_. Ο λοχαγός  
\_\_\_\_\_

αποβιβάστηκε στο \_\_\_\_\_.

**7. Αφού χωριστείτε σε ομάδες, αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο στις ιστοσελίδες:**  
**<http://www.snhell.gr>,**  
**<http://www.kavafis.gr>,**  
**<http://www.e-alexandria.gr> και**  
**<http://users.uoa.gr/~nektar/arts>,**  
**πληροφορίες για τους εξής λογοτέχνες του 19ου αιώνα: Κωστή Παλαμά, Κωνσταντίνο Καβάφη, Γεώργιο Βιζυηνό και Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη.**





**8. Συζητήστε στην τάξη και προσπαθήστε να εξηγήσετε με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας τη φράση του Γιάννη Ψυχάρη: «Ένα έθνος, για να γίνει έθνος, θέλει δύο πράγματα: να μεγαλώσουνε τα σύνορά του και να κάμη φιλολογία δική του».**

**9. Αντιστοιχίστε τις πόλεις της στήλης Α' με τα πνευματικά ιδρύματα της στήλης Β'.**

**Στήλη Α'**

**Στήλη Β'**

**1. Κων/πολη**

**α. Φροντιστήριο**

**2. Σμύρνη**

**β. Ευαγγελική  
Σχολή**

**3. Τραπεζούντα**

**γ. Κεντρική  
Εκκλησιαστική  
και Πνευματική  
Επιτροπή**

**10.** Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο: προσάρτηση Ανατολικής Ρωμυλίας στη Βουλγαρία, Συνθήκη Αγίου Στεφάνου, ανεξαρτησία Σερβίας, αυτονομία Ανατολικής Ρωμυλίας.

1.

2.

3.

4.

# 11. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα της «Μεγάλης Ιδέας».

1. Μ \_ \_ \_ \_ \_

2. Ε \_ \_ \_ \_ \_

3. Γ \_ \_ \_ \_ \_

4. Α \_ \_ \_ \_ \_

5. Λ \_ \_ \_ \_ \_

6. \_ Η \_ \_ \_ \_

7. Ι \_ \_ \_ \_ \_

8. Δ \_ \_ \_ \_

9. Ε \_ \_ \_ \_ \_

10. Α \_ \_ \_ \_ \_

1. Πρωτεύουσα της Βαυαρίας απ' όπου καταγόταν ο Όθωνας
2. Παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα το 1863
3. Βασιλιάς της Ελλάδας μετά τον Όθωνα
4. Το 1866 εκεί έγινε Ολοκαύτωμα
5. Εκεί ξέσπασε η επανάσταση της Μακεδονίας το 1878
6. Χωριό της Βοιωτίας όπου το 1870 ληστές δολοφόνησαν Άγγλους περιηγητές
7. Το μικρό όνομα του Κωλέττη
8. Χώρα καταγωγής του Βασιλιά Γεωργίου Α'
9. Εκεί ξέσπασε επανάσταση το 1875
10. Το Ζήτημα της αποσύνθεσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

# ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

## Η Ελλάδα στον 20ο αιώνα

1. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα του 20ου αιώνα που λείπουν:

1912-1913

1922



1914-1919

1940-1945

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____



**2.** Αντιστοιχίστε τα πρόσωπα της στήλης Α' με τις ιδιότητες της στήλης Β'.

### **Στήλη Α'**

- 1.** Γεώργιος Τσόντος
- 2.** Γερμανός Καραβαγγέλης
- 3.** Ίων Δραγούμης
- 4.** Παύλος Μελάς

### **Στήλη Β'**

- α.** Διπλωμάτης
- β.** Μακεδονομάχος
- γ.** Μητροπολίτης Καστοριάς
- δ.** Μακεδονομάχος

**3. Αφού συμπληρώσετε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο, συζητήστε στην τάξη για τη σημασία του Μακεδονικού Αγώνα και της εξέγερσης στο χωριό Θέρισο της Κρήτης.**

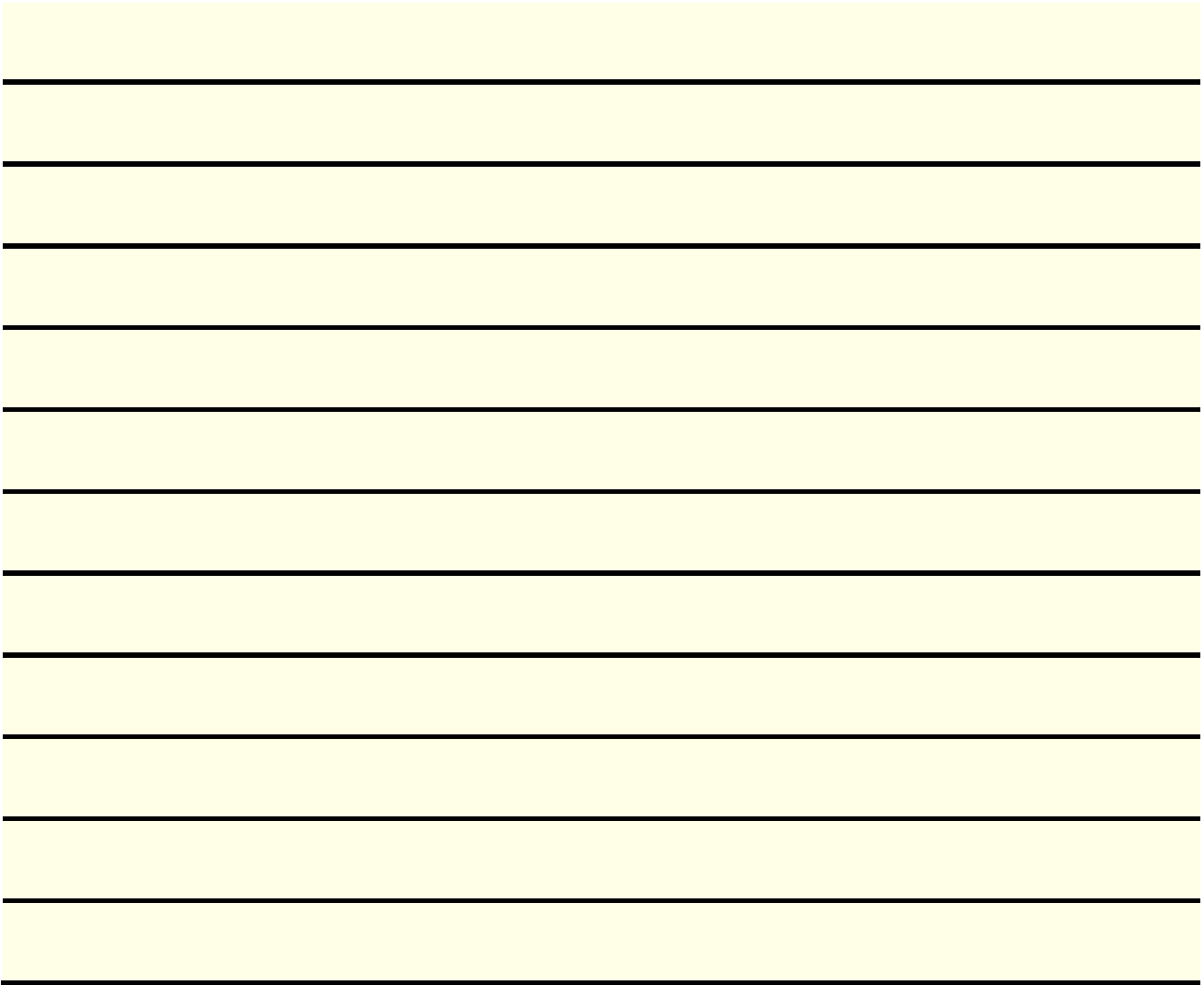
\_\_\_\_\_ Αγώνας ονομάζεται η ένοπλη σύγκρουση Ελλήνων και Βουλγάρων ανταρτών στο χώρο της Μακεδονίας την περίοδο \_\_\_\_\_ . Ο νεαρός αξιωματικός \_\_\_\_\_ σκοτώθηκε σε σύγκρουση με τον τουρκικό στρατό στο χωριό Σιάτιστα της Καστοριάς, στις \_\_\_\_\_ .

**Τον Μάρτιο του 1905 ξέσπασε στο  
χωριό \_\_\_\_\_ της Κρήτης  
ένοπλη εξέγερση, με επικεφαλής  
τον \_\_\_\_\_  
και κύριο αίτημα την \_\_\_\_\_  
του νησιού με την Ελλάδα.**

**4. Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα [www.venizelos-foundation.gr](http://www.venizelos-foundation.gr) πληροφορίες σχετικά με τη ζωή και τη δράση του Ελευθέριου Βενιζέλου.**

**▶ Ο Ελευθέριος Βενιζέλος**

---



**5. Να συμπληρώσετε τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:**

Ο Α' Βαλκανικός Πόλεμος ξέσπασε τον Οκτώβριο του \_\_\_\_\_ . Ο ελληνικός στρατός κινήθηκε προς δυο κατευθύνσεις: προς την \_\_\_\_\_ και τη \_\_\_\_\_ . Τον Ιούνιο του \_\_\_\_\_ ξέσπασε ο Β' Βαλκανικός Πόλεμος. Τότε ο ελληνικός στρατός κέρδισε σημαντικές νίκες και κατέλαβε την υπόλοιπη \_\_\_\_\_ καθώς και την \_\_\_\_\_ Μακεδονία.

**Μετά τους νικηφόρους Βαλκανικούς  
Πολέμους το ελληνικό κράτος  
\_\_\_\_\_ σχεδόν την  
έκτασή του.**

**6.** Τοποθετήστε τις εξής χώρες στη συμμαχία που ανήκαν στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο: Ελλάδα, Βουλγαρία, Ρουμανία, Τουρκία, Αυστροουγγαρία, Γερμανία, Σερβία, Μαυροβούνιο, ΗΠΑ, Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία.

<b>Κεντρικές Δυνάμεις</b>	<b>Σύμμαχοι (Αντάντ)</b>



**7. Σημειώστε στο χάρτη τις περιοχές που ενσωματώθηκαν στο ελληνικό κράτος με τη Συνθήκη των Σεβρών (28 Ιουλίου /10 Αυγούστου 1920).**



**8.** Τοποθετήστε τους εξής όρους στη στήλη που ταιριάζουν: ουδετερότητα, Σύμμαχοι, Γερμανοί, Φιλελεύθεροι, Επιτροπή Εθνικής Άμυνας.

<b>Κωνσταντίνος</b>	<b>Βενιζέλος</b>

**9. Λαμβάνοντας υπόψη σας τον «Εθνικό Διχασμό», με τη βοήθεια του δασκάλου σας, σημειώστε ποιες είναι οι συνέπειες της έλλειψης εθνικής ομοψυχίας και των εσωτερικών συγκρούσεων σε κρίσιμες περιόδους.**

**10.** Χρωματίστε στο χάρτη με κόκκινο χρώμα την περιοχή της Σμύρνης που παραχωρήθηκε στη διοίκηση του ελληνικού στρατού το 1919 και με κίτρινο την περιοχή, όπου επεκτάθηκε.



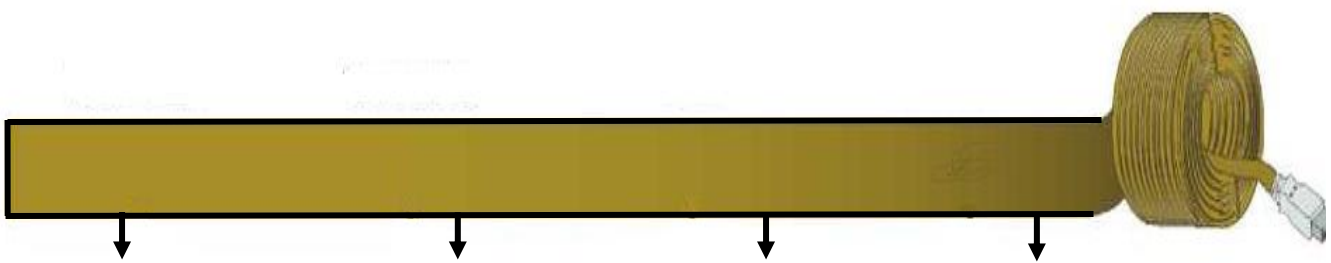
# 11. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα του Μεσοπολέμου που λείπουν:

1922

1923

1936

1940



_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____



**13.** Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο: ΟΧΙ, έναρξη Β' Παγκοσμίου Πολέμου, προέλαση ελληνικού στρατού στη Βόρεια Ήπειρο, τορπιλισμός «Έλλης».

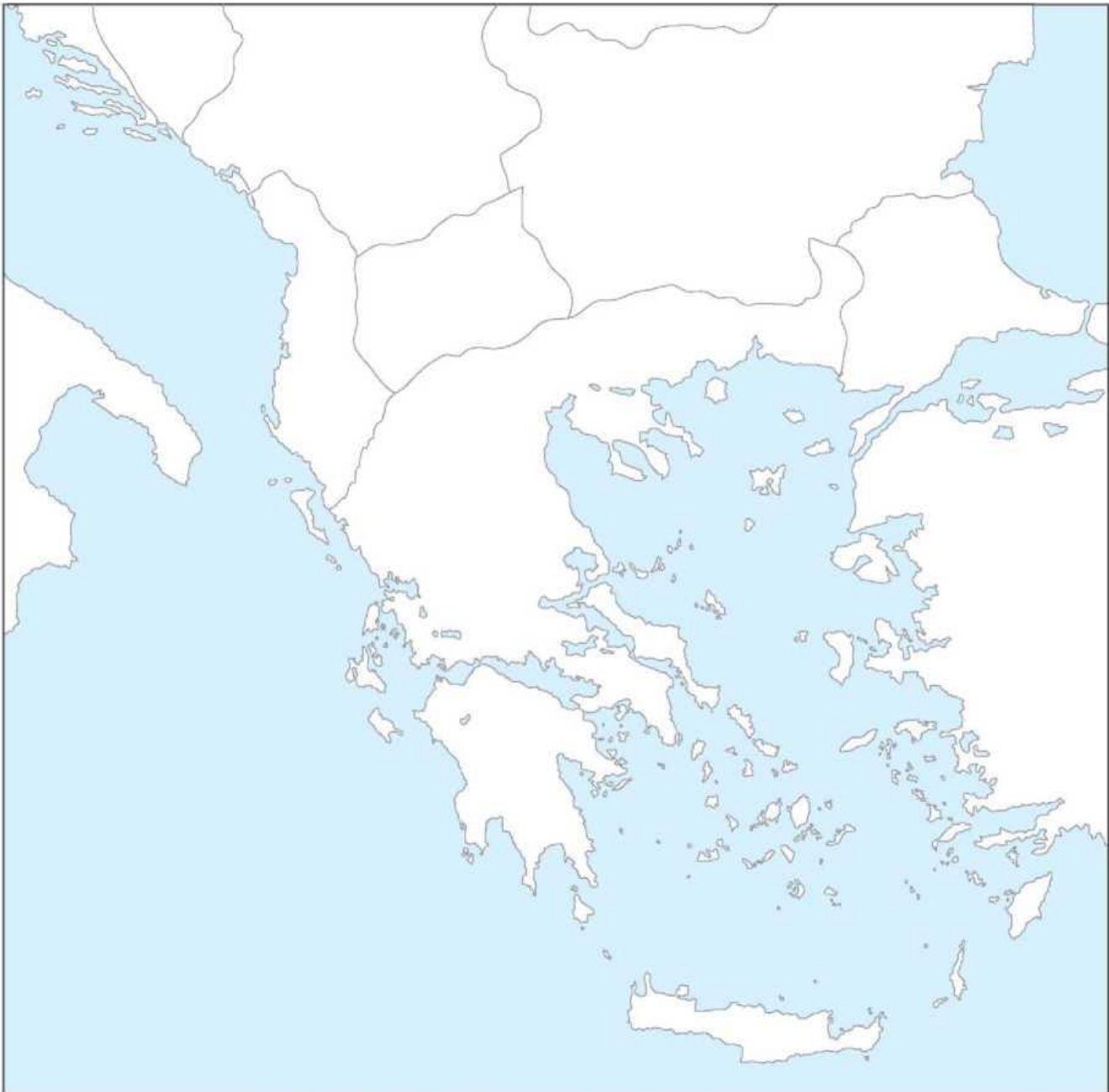
1.

2.

3.

4.

**14.** Σημειώστε στο χάρτη την προέ-  
λαση του ελληνικού στρατού  
στη Βόρεια Ήπειρο κατά τον Β'  
Παγκόσμιο Πόλεμο.





**15.** Αναζητήστε στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://www.ime.gr/chronos> και [http:// www.greekholocausts.gr](http://www.greekholocausts.gr) πληροφορίες για την τριπλή Κατοχή της Ελλάδας (γερμανική, ιταλική και βουλγαρική) κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

**16.** Ένα από τα πιο γνωστά τραγούδια την περίοδο του 1940 ήταν το «Βάζει ο Ντούτσε τη στολή του». Αφού το μελετήσετε, συγκρίντε το με το «Η τελευταία Π.Α. εκατονταετία», που περιλαμβάνεται στο βιβλίο η Γλώσσα μου (τόμ. Α ,σσ. 114-115 / τόμ. Α΄, σ. 39). Κατόπιν σημειώστε ποιες ομοιότητες διαπιστώνετε ανάμεσά τους.

**Στίχοι:** Γιώργος Θίσβιος

**Μουσική:** Θεόφραστος Σακελλαρίδης

**Πρώτη εκτέλεση:** Σοφία Βέμπο



**Ααααααααααααααχ.**

**Ξεκινάει την άλλη μέρα,  
μα και πάλι ακούει “Αέρα”  
από τον τσολιά,  
δρόμο παίρνει και δρομάκι  
και πηδάει το ποταμάκι,  
ξέρει τη δουλειά.**

**Ωωωωωωωωωωωωωχ.**

**Τρώει τις σφαίρες σαν χαλάζι από  
τον τσολιά,  
κι όλο στρατηγούς αλλάζει για να  
βρει δουλειά.**

**Αχ, Τσιάνο, θα τρελαθώ Τσιάνο,  
και στείλε γρήγορα τα μαύρα μου  
να βάνω.**

**Ααααααααααααααχ.**

**Στέλνει ο νέος Ναπολέων  
μεραρχίες πειναλέων  
στο Βουνό ψηλά,  
για να βρουν τον διάβολό τους  
κι ο στρατός μας αιχμαλώτους  
τσούρμο κουβαλά.**

**Ωωωωωωωωωωωωχ.**

**Και οι Κένταυροι οι καημένοι, βρε  
τι τρομερό, νηστικοί, ξελιγωμένοι  
πέφτουν στο νερό.**

**Αχ! Γκράτσι, να μη σε δω Γκράτσι,  
γιατί σε κάρβουνα αναμμένα έχω**

**Κάτσει.**





**17.** Με τη βοήθεια του δασκάλου σας, σημειώστε τις ομοιότητες ανάμεσα στην Επανάσταση του 1821 και την Εθνική Αντίσταση κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

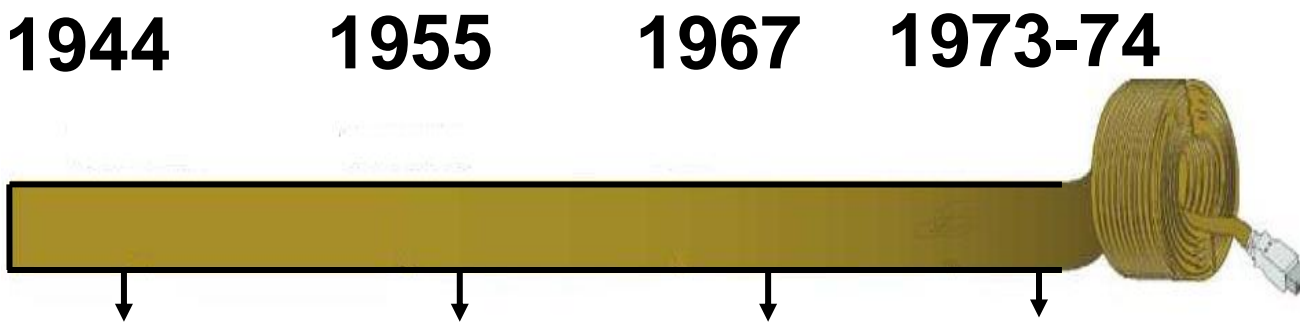
---

---

---



**18.** Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα του δευτέρου μισού του 20ου αιώνα που λείπουν:

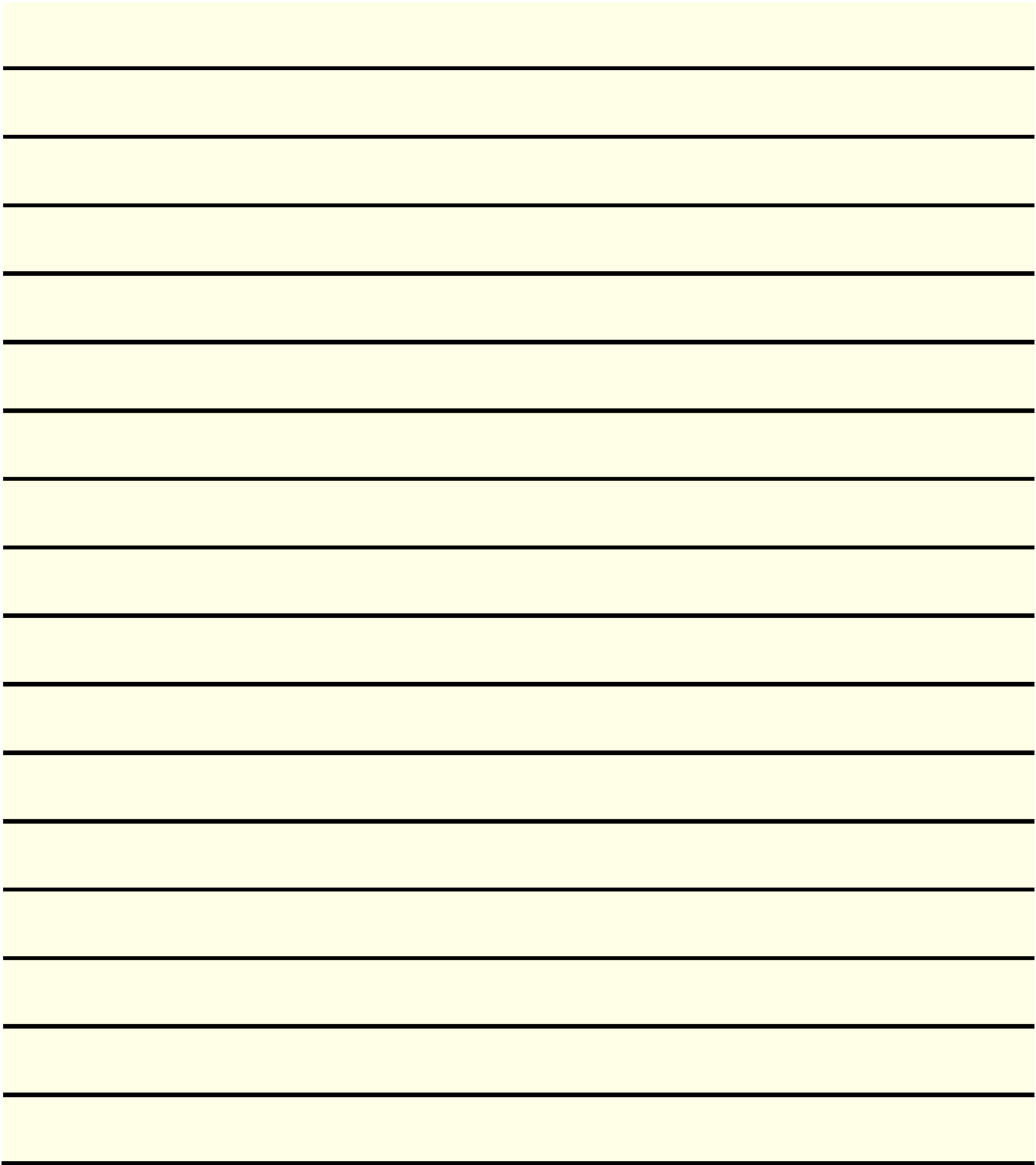


_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

**19.** Αναζητήστε σε εγκυκλοπαί-  
δειες και το διαδίκτυο, στις  
ιστοσελίδες  
[http:// library.ucy.ac.cy/  
digital\\_library/greek/simae/eoka  
\\_gr,htm](http://library.ucy.ac.cy/digital_library/greek/simae/eoka_gr.htm), [http://  
myweb.cytanet.com.cy/iaae5559  
/greek\\_ main.htm](http://myweb.cytanet.com.cy/iaae5559/greek_main.htm), ...  
πληροφορί-ες σχετικά με τη  
δράση της Ε.Ο.Κ.Α.

▶ **Η Ε.Ο.Κ.Α**

---



**Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').**

**Απαγορεύεται η αναπαραγωγή  
οποιοδήποτε τμήματος αυτού του  
βιβλίου, που καλύπτεται από  
δικαιώματα (copyright), ή η χρήση  
του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς  
τη γραπτή άδεια του Υπουργείου  
Παιδείας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ -  
ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.**

